

IT proff...?

Kaido Kikkas
EIK 2014/2015

Kaido Kikkas 2014. Käesoleva dokumendi paljundamine, edasiandmine ja/või muutmine on sätestatud ühega järgnevatest litsentsidest kasutaja valikul:

* GNU Vaba Dokumentatsiooni Litsentsi versioon 1.2 või uuem

* Creative Commons Autorile viitamine + Jagamine samadel tingimustel 3.0 Eesti litsents (CC BY-SA)

Professionaalsus....

- Mis see üldse on?? Kas
 - Prestižikas teadusajakirjas publitseeritud teadlane
 - Menuka kunstinäituse korraldanud kunstnik
- OK... aga
 - Teadlane saadab kaastöö valele ajakirjale
 - Kunstniku idamaateemaline aktimaalinäitus avatakse Teheranis
- KAS IKKA PROFF?

-
- Seega probleem - puudub mitte ainult kindel mõõtühik, vaid kogu skaala ja taustsüsteem!
 - Ilmselt saab rangelt defineerida vaid kui teatud kriteeriumide täitmist teatud kontekstis
 - Samas eksisteerib mingi kogum omadusi, mida enamik hindajaid peab professionaalseks

Kolm arsti

- Kirurg 1 - teeb oma erakliinikus üht kindlat lõikust, teenib palju \$\$\$
- Kirurg 2 - on mõelnud välja uudse lahenduse ja propageerib seda. See võtab aga aega ja kokkuvõttes teenib ta vähem kui esimene
- Kirurg 3 - on loonud uudse lahenduse, kuid tegeleb kõrgel tasemel ka muuga ning käib aeg-ajalt välismaal oma meetodit tutvustamas

Kes on proff?

- Enamiku arvates nr 3, sest
 - Ta töötab oma ala tipptasemel
 - Ta on viinud oma leiutisega tipptaset edasi
 - Ta jagab oma teadmisi uuenduste kohta

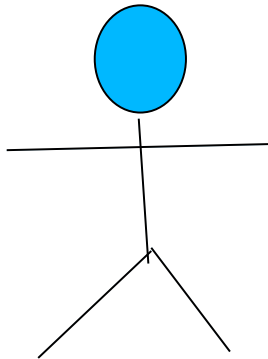
-
- Mis siis, kui eespooltoodud kirurginäites mainitud arst riietub räpakalt, haiseb, vannub kui meremees või tegeleb ahistamisega, olles samal ajal maailma parim professionaal seal esitatud kolme kriteeriumi järgi (tipptasemel oskused, uudsed lahendused, teiste juhendamine)?
 - Mis siis kui kirurg riietub laitmatult, on viisakas, hea suhtleja, aupaklik ja hoolitsev ning üldiselt vastab toodud kriteeriumidele, kuid oma tulemuste poolest jääb teistele alla?

Kompetentsus vs professionaalsus

- Kompetentsus – kutsealal vajalike teadmiste ja oskuste kogum
- Professionaalsus = kompetentsus + veel midagi

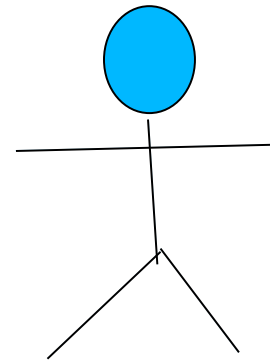
IT ja teised

1985

IT-mees/naine. Punkt.

20xx

IT-mees/naine. Ärimees/-
naine. Õpetaja/koolitaja.
Müügiesindaja.
Teadlane.
Kujundaja...

IT-inimene 1985...

- "Tarkvarakonservide" aeg
- Masstoodang ja konveiertootmine
- Kindel ja kitsas spetsialiseerumine
- Loomisvabadus minimaalne, innovatsioon „tuli ülalt alla“
- Ideaal - tipptasemel käsitööline
- Ainus erand: ülikoolid

.... ja 20xx

- Võrguühiskond ja -meedia, Web 2.0
- Masstoodangu kõrval väiketootmine, vana ärimudeli kõrval uus – avatud lähtekood
- Võrk => teistsugune juhtimismudel => suurem vabadus ja vastutus
- Ideaal - paindlik ning õpi- ja koostöövõimeline asjatundja
- Omaette küsimus: kas Linuse seadus mõjutab ka professionaalsust?

20xx: kaks lähenemist

- Suurfirma
- Juhtimine, autoriteet, hierarhia
- Kauba müük
- Ärisaladus
- Klienditugi
- Maksab kaup
- Kogukond
- Konsensus, anarhia, meritokraatia
- Teenusepakkumine
- Vaba teabelevi
- Diskussioon
- Maksab oskusteave

Diplom, kutsetunnistus või töökogemus?

- Algas: "Computer science" == "Rocket science"
Midagi hästi suurt ja keerukat. Diplom on elementaarne
- Miniarvutid ja PC-ajastu algus - arvuti tuleb koju. Diplom => kutsetunnistus
- PC-põlvkond: tähtis on osata arvutiga midagi asjalikku teha. Kogemus maksab, paber pole oluline

-
- Valdkonna laienemine
 - Põimumine teiste elualadega
 - Järsud ja kiired muutused

 - Kogemust asendab paindlikkus, õpi- ja koostöövõime, kuid hea baasharidus on A ja O.

Märkus: sertifitseerimine

- Kas diplomist siis ei piisa?
- Nii nagu meie ei tea kuigi palju Wollongongi ülikoolist, nii ei tea austraallased IT Kolledžit
- IT-maailmas on rida sertifikaadiprogramme, mis on „kõva valuuta” üle maailma
- Meie majas on olemas (küsige ja uurige!)
 - Microsoft
 - Cisco
 - Oracle
 - Linux Professional Institute

Eesti...

- Samad protsessid väikese nihkega
- Omaaegne Foxpro-programmeerijate põlvkond hakkab pikkamööda kas taanduma või tagantjärgi haridust omandama
- Akadeemiline haridus tõuseb hinda (EIK viimaste aastate vastuvõtuarvud on senise ajaloo suurimad!)

Vaba tarkvara – amatööride lõbu?

- Vaba tarkvara esitab väljakutse ka senisele professionaalsuskäsitlusele
- „Turumudel“ (vt Raymond) => väga arvestatav osa mingi projekti arendajatest teeb seda oma lõbuks; osaleb nii põhikohaga mujal töötavaid IT-tüüpe kui täiesti muude alade inimesi
- Sageli täidavad IT-tegelased neis projektides ka muid rolle (kunstnik, helilooja, kirjanik...) => läheb valdkonda, milles pole proff?

- Ometi on lõpptulemused suuresti võrreldavad seniste „proffide“ tehtuga
- Tavatarbijat ei huvita arendusmudel, vaid lõpptoote tase!
- Vrdl. kirurgidenäidet – suur osa vaba tarkvara projekte täidab neid kriteeriume
- Eriti suur tähtsus on vabal teabelevil ja projektide jätkusuutlikkusel (N: Emacs – hetkel v. 24.3) => uue põlvkonna väljakoolitamine

Üks võimalik profi definitsioon

- Valib lahendamiseks sobiva probleemi
- Teeb kvaliteetsed tööd
- On loov ja uuenduslik
- Seisab enda eest, kuid ei näe igal pool tonte
- Annab isiklikku eeskujut ning õpetab teisi ka vahetult, mitte vaid võrkupidi
- Loob korraliku dokumentatsiooni
- Oskab näha asju lõppkasutaja pilguga

Üks neljatäheline moment

- IT-lahenduse grupiviisiline väljatöötamine - tähtis osa infovahetuse keelelisel küljel
- "Ebasündsus" => tõrge => kommunikatsioonipidur!
- Ladusalt suhtlev hea programmeerija on ühisprojektis kasulikum kui asotsiaalne tippmees – eriti oluline on kogukonnapõhise mudeli korral
- Vaba tarkvara on aga miskipärast tugevalt "neljateljeline" kui kommertsprojektid (vt näiteks Linuxis `grep -r fuck /usr/src/linux`)

Kuidas paista diletandina

- "Kle, miswärk sial see jubin on katki vä?"
- <kiri> "Miks see asi nii on?" </kiri>
- "Ma EI SAA ARU! AIDAKE!!!"
- "informeerige meie marketingidivisjoni manageri oma kalkulatsiooni pretsiissetest resultaatidest."
- "A musical instrument comes on tall beauty" ??????
- "Im a loser, cant find there webpage in yer server"

Association of Information Technology Professionals käitumiskodeks

- Üks näide ühe USA organisatsiooni katsest IT-professionalismi sõnastada:
- Tunnetades oma kohustusi juhtkonna ees:
 - Värskendan oma teadmisi ja leian vajaduse korral tarviliku ekspertteabe
 - Jagan oma teadmisi teistega ja informeerin juhtkonda faktidest
 - Võtan täieliku vastutuse tehtava töö eest
 - Ei kuritarvita oma võimu
 - Ei moonuta ega varja infot tehnika, tarkvara või süsteemide võimaluste kohta
 - Ei kasuta ära teiste teadmatust või kogenumatust oma huvides

-
- Tunnetades oma kohustusi kaastöötajate ja ameti ees:
 - Olen aus kõigis töösuhetes
 - Märgates illegaalset või ebaeetilist tegevust, võtan tarvitusele vajalikud abinõud. Samas ei esita kontrollimatuid süüdistusi ega taotle omakasu
 - Püüan jagada oma eriteadmisi
 - Töötan koos teistega probleemide tuvastamise ja mõistmise suunas
 - Ei kasuta ega esita teiste tööd, kui selleks pole antud eraldi viidet või luba
 - Ei taotle omakasu teiste kogenumatuse arvel

-
- Tunnetades oma kohustusi ühiskonna ees:
 - Kaitsen endale usaldatud privaatsset ja salastatud infot
 - Informeerin avalikkust kõigis oma kompetentsialades toimuvast
 - Püüan maksimaalselt tagada oma töötulemuste sotsiaalselt vastutustundlikku kasutamist
 - Toetan, austan ja järgin kõiki kehtivaid seadusnorme
 - Ei moonuta ega varja infot, mis võib avada mingi avaliku probleemi lahenduse
 - Ei kasuta isiklike ja salastatud andmeid enda huvides

-
- Tunnetades oma vastutust tööandja ees:
 - Teen kõik endast oleneva, et omandada kõige värskemad teadmised ja vajalik kompetents.
 - Hoidun huvide konfliktist ja teavitan sellise konflikti võimalikkusest tööandjat
 - Esitan kõigis asjus ausa ja objektiivse vaatenurga
 - Kaitsen alati oma tööandja seaduslikke huve
 - Kaitsen endale usaldatud info privaatsust ja salastatust
 - Ei moonuta ega varja infot, mis võib avada mingi avaliku probleemi lahenduse
 - Ei kasuta tööandja ressursse enda huvides ilma vastava loata
 - Ei kasuta ära arvutisüsteemide nõrkusi, ei oma lõbuks ega kasu saamiseks

Erialaorganisatsioonid

- Nagu sertifitseerimine, võimaldab rahvusvahelist haaret laiendada (kontaktid ja infovahetus)
- IT-maailmas kaks suurt:
 - IEEE Computer Society
 - ACM (Association for Computing Machinery)
- Tasub tutvuda juba tudengina (väike paralleel korporatsioonidega)

Kakk soovitab

- Õpi korralikult (elementaarne, Watson...)
- Oska võõrkeeli (mida rohkem, seda uhkem)
- Tunne erinevaid riist- ja tarkvaraplatvorme ning standardeid (mõne eelistamine on normaalne)
- Mine vahetustudengiks
- Astu mõnda erialaühendusse (kohaliku algorganisatsiooni loomine on eriti kõva sõna)
- Omanda mõni enda profiilile sobiv kutsesertifikaat

Kokkuvõtteks

- Professionaalsus ei piirdu kitsalt kutseoskustega
- Kontekst on üsna määrava tähtsusega
- IT-inimese professionaalsusvaldkond on aastatega tugevasti laienenud!
- Võrk ja uued ärimudelid => proff peab suutma ajaga sammu pidada
- Oluline on hea baasharidus ning kohanemis- ja koostöövõime (k.a. korralik suhtlemisoskus ning piisav suhtevõrgustik)

Kogu lugu....
